

Projekt poświęcony jest nowożytnemu zjawisku z pogranicza religijności, sztuki oraz kolekcjonerstwa: **wykształcenia i funkcjonowaniu typu nastaw ołtarzowych z przeszklonymi elementami, dostosowanymi do jak najlepszej wizualnej prezentacji zbioru relikwii**. W badaniach biorę pod uwagę grupę ołtarzy, które powstawały na terenie Rzeczypospolitej Obojga Narodów od zakończenia obrad soboru trydenckiego (1563) aż do III rozbioru (1795). **Jedną z hipotez, które stawiam jest stwierdzenie, że te efektowne konstrukcje, często wypełnione dziesiątkami relikwii i relikwiarzy, nie tylko manifestowały pobożność fundatorów, ale pełniły również funkcję uporządkowanych zbiorów – kolekcji o strukturze porównywalnej z *Schatzkammer* i *Kunstammer* epoki nowożytnej. Jednym z celów projektu jest zbadanie relacji między nimi**. Ołtarze z terenu dawnej Rzeczypospolitej traktuję jako przykład tego procesu.

Dotychczas, w odniesieniu do okresu nowożytnego, przedmiotem badań było przede wszystkim kolekcjonerstwo dzieł sztuki, starożytności i naturaliów. Relikwie – choć stanowiły integralną część skarbów kościelnych i świeckich – pozostawały na marginesie tych analiz. Projekt wypełnia tę lukę, analizując, jak potrydencka pobożność i nowożytne ambicje kolekcjonerskie spletały się w jedno, przyjmując formę ołtarzy zaprojektowanych jako „sakralne gabloty”.

W badaniach uwzględniłam ich formy architektoniczne, w tym stopień przeszklenia, program ikonograficzny oraz relacje z przestrzenią liturgiczną. Analiza obejmie:

- typologię konstrukcji,
- ikonografię,
- zastosowanie technologii szklarskich,
- kontekst fundacyjny – prywatny (świecki i kościelny), zakonny i miejski.

Kluczowe wybrane przykłady reprezentacyjne ołtarzy multirelikwiiowych pozwolą zrekonstruować sposoby nabywania relikwii, motywacje fundatorów oraz rolę artystów i warsztatów. Istotnym aspektem będzie również kontekst międzynarodowy: komparacje z przykładami z Włoch, południowych Niemiec, Śląska, Austrii czy Czech i Moraw pozwolą scharakteryzować szlaki transferu form artystycznych, idei religijnych i technologii, zwłaszcza związanych z produkcją szkła.

W projekcie zastosuję narzędzia metodologiczne z pogranicza historii, historii sztuki, antropologii kulturowej i badań nad mobilnością (mobilność ludzi, rzeczy, idei). Kluczowa będzie też analiza źródeł archiwalnych – testamentów, kronik, ksiąg wizytacji, egodokumentów – pozwalających zrozumieć intencje fundatorów i mechanizmy budowy kolekcji.

Obiekty poddane analizie są wciąż obecne we wnętrzach aktywnych kościołów, często budząc zdziwienie i pytania współczesnych odbiorców. Z tego powodu, wynikiem projektu będą nie tylko artykuły naukowe i wystąpienia konferencyjne prezentujące nowe ustalenia na temat sposobów prezentowania zbiorów relikwii w ołtarzach oraz związków tych konstrukcji z kolekcjonerstwem świeckim w polskim i międzynarodowym środowisku badawczym. Powstaną również publikacje popularnonaukowe w czasopiśmie o zasięgu regionalnym i krajowym.

W rezultacie projekt wniesie nową perspektywę do badań nad sztuką sakralną i historią kolekcjonerstwa, uwzględniając zjawisko powstawania i funkcjonowania ołtarzy multirelikwiiowych z terenu nowożytnej Rzeczypospolitej jako formy świadomego, uporządkowanego gromadzenia obiektów kultu. Analiza tych zabytków – na granicy religijności, praktyk artystycznych i idei kolekcjonerskich – pozwoli lepiej zrozumieć mechanizmy prezentowania *sacrum* w epoce nowożytnej oraz wpisać polskie przykłady w szerszy kontekst europejskiej historii i historii sztuki.